

<https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/instrumenty-pidtrymky-biznesu-v-period-voennoho-stanu-v-ukrayini-cherven>.

2. Оглядове дослідження щодо удосконалення діяльності бізнес-об'єднань та послуг з розвитку бізнесу в Україні. Аналітичний звіт. Київ: Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, 2022, 196 сторінок. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-10/UA_BMO_BDS_AnalyticalReport.pdf.

УДК 338

*Птащенко Ліана Олександрівна,
доктор економічних наук, професор
Андрієць Тетяна Романівна,
магістрантка*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Вітчизняні підприємства для забезпечення життєдіяльності повинні розподіляти і перерозподіляти грошові кошти та формувати за їх рахунок відповідні авуари. На кожному підприємстві відбувається рух власних фінансових ресурсів, таких як прибуток та амортизаційні відрахування, і одночасно здійснюються різні виплати зобов'язань, що призводить до формування грошових потоків. Для ефективного управління грошовими потоками підприємство повинне мати адекватне уявлення про загальний обсяг грошових ресурсів, величину грошового потоку та інтенсивності його руху протягом певного періоду часу.

Управління грошовими потоками – це один з елементів комплексного менеджменту суб'єкта господарювання, а отже повинне здійснюватися у комплексі з усією системою функціонування підприємства. Управління діяльністю підприємства включає в себе оцінку фінансових результатів (прибутку або збитку) і фінансового стану (балансу). Рух грошових потоків також використовується для оцінювання результатів роботи підприємства.

Управління грошовими потоками ґрунтується на концепції грошового обігу. Наприклад, гроші інвестуються в запаси та дебіторську заборгованість, і знову трансформуються у гроші, створюючи замкнений цикл обігу оборотного капіталу підприємства. Коли грошовий потік сповільнюється або зупиняється повністю, виникає ризик неплатоспроможності. Недостатність готівкових коштів може вплинути на підприємство, навіть, якщо формально воно залишається прибутковим (наприклад, через порушення термінів оплати платежів дебіторами) [1].

Забезпечення фінансової стабільності підприємства в процесі його діяльності і розвитку шляхом гармонізації вхідних та вихідних грошових потоків підприємства та створення необхідної звітності для проведення всебічного аналізу грошових потоків є основою метою управління грошовими потоками. Оцінка ефективності управління грошовими коштами на підприємстві становить важливу вихідну інформацію для подальших управлінських рішень, зокрема для прогнозування майбутніх грошових потоків.

Серед методів управління грошовими потоками слід виділити такі аспекти:

- 1) систему відносин підприємства із зовнішнім оточенням, що включає взаємодію з державними органами, кредиторами, інвесторами та акціонерами;
- 2) управління процесами розрахунків із дебіторами та кредиторами, що впливають на грошовий обіг підприємства;

3) стратегії оподаткування, кредитування та фінансування, що враховуються при формуванні грошових потоків.

Більшість підприємств України стикаються з низкою типових проблем в організації управління грошових потоків, котрі можуть включати: ефективність, яка вимірюється фізичним та економічним результатом фінансово-господарської діяльності; проблеми структури боргу тощо [2].

Основним методом для підвищення ефективності управління грошовим обігом є використання оптимізаційних процедур. Ці процедури спрямовані на оптимізацію управління елементами грошових потоків та показниками оцінювання фінансового стану підприємства. Оптимізація грошових потоків здійснюється на основі економіко-математичної моделі максимізації чистого грошового потоку. Використання цієї моделі допомагає досягти оптимальних значень грошових потоків за видами діяльності на виході системи управління ними.

Інструментами управління грошовими потоками підприємства є бюджетування руху коштів підприємства. Саме в бюджеті (кошторисі) вхідних та вихідних грошових потоків необхідно запланувати своєчасність отримання доходів та здійснення платежів. Вдало сформувати бюджет грошових потоків забезпечить проведений аналіз платоспроможності підприємства та достатності коштів, контроль швидкості зарахування коштів на рахунок у банку, норми амортизаційних відрахувань, форми розрахунків, які використовує підприємство для виконання договірних зобов'язань (авансовий платіж, банківський переказ, акредитив, інкасо, оплата після відвантаження тощо).

Вітчизняні підприємства у своїй діяльності зіштовхуються з такими проблемами управління грошовими потоками як неузгодженість процесу управління з цілями самого суб'єкта господарювання, неоднозначність управління грошовими потоками в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, відсутність посади фінансового та інвестиційного менеджера. Управління грошовими засобами скоріше всього є управлінням залишками коштів на рахунках тощо.

Планування грошових потоків – важливий етап фінансового управління. Шляхом ефективного впровадження системи планування й прогнозування досягається раціональне використання грошових потоків: операційна, інвестиційна та фінансова діяльність забезпечуються необхідними грошовими ресурсами [3].

Крім того, аналіз грошових потоків, що відображає причини змін у ліквідності та фінансовій стійкості підприємства, повинен проводитися в рамках фінансової діагностики, як безперервного процесу, по ключових показниках, котрі характеризують ефективність управління грошовими потоками. Забезпечення оперативної, повної та надійної інформації про рух грошових коштів сприяє підвищенню якості управлінських рішень. Ці рішення безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємства.

Отже, для ефективного управління грошовими потоками підприємства доцільно впроваджувати систему діагностики та моніторингу ключових показників, зокрема таких коефіцієнтів: достатності чистого грошового потоку, ліквідності грошового потоку, ефективності грошового потоку, реінвестування чистого грошового потоку. Вище зазначене є ефективним інструментарієм інструменти для забезпечення фінансової стійкості, платіжної стабільності та ліквідності бізнесу.

Література

1. Корнева Н.А., Барабан Т.В. Системний підхід до управління грошовими потоками підприємств. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 298–302. URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2018/5/74.pdf>.

2. Халатур С.М., Кравченко М.В., Павлік І. Д. Удосконалення управління грошовими потоками сільськогосподарського підприємства як основа забезпечення фінансово-економічної безпеки. Економіка та держава. 2021. № 1. С. 30-35. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2021/7.pdf

3. Майборода О.Є Напрями управління грошовими потоками підприємства. Економіка і суспільство. 2017. № 10. С. 305–309. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/53.

УДК 334.75

*Птащенко Ліана Олександрівна,
доктор економічних наук, професор
Тернак Олександр Вікторович,
студент*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ЗАСТОСУВАННЯ КОРПОРАЦІЯМИ ІДЕЙ КОНЦЕПЦІЇ TOTAL CASH MANAGEMENT В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зі зміною реалій сьогодення виникає нагальна потреба порушити питання ризиків та можливих загроз управлінню грошима в бізнесі та грошовою масою України, котра знаходиться в стані війни. На сьогодні українська економіка перебуває в стані кризи, подолання якої в умовах російської агресії є одним з найбільших пріоритетів на шляху забезпечення стабільності національної економіки та платоспроможності країни. Зовнішня агресія росії проти нашої держави значно погіршила показники соціально-економічного розвитку України, що, в свою чергу, спричинило посилення макроекономічних дисбалансів та погіршило коротко- й середньострокові перспективи та плани економічного зростання національної економіки. Значні погіршення економічних прогнозів щодо розвитку України, які здійснюють міжнародні організації, а також вітчизняні державні та громадські інститути свідчать про велику ймовірність зростання ризиків та загроз фінансовій безпеці, що становить на сьогодні неабияку актуальність.

Оскільки вагомим елементом фінансової стабілізації в Україні є ефективна робота бізнесу, зокрема, корпоративних структур, ми присвятили дане дослідження розгляду ефективної, на наш погляд, концепції корпоративного управління грошима.

Корпоративне управління визначає економічні, правові та соціальні відносини між власниками акціонерного капіталу, менеджерами, працівниками, управлінськими органами та іншими заінтересованими сторонами в корпораціях. Дотримання міжнародних стандартів і загальноприйнятих принципів у корпоративному управлінні гарантує відповідальність інтересів корпорації, ефективний захист прав інвесторів та суспільних інтересів. В цьому контексті основною метою якісного корпоративного управління є підвищення ефективності функціонування корпорації та створення балансу інтересів усіх зацікавлених сторін, сприяючи добробуту суспільства та довгостроковому економічному зростанню. Концепція Тотального управління грошима (Total Cash Management, TCM) розглядає систему корпоративного управління, яка надає пріоритет грошовим потокам.

Альфред М. Кінг вважається батьком концепції TCM, оскільки вперше обґрунтував її методику у своїй книзі «Total Cash Management», стверджуючи, що грошові потоки повинні бути пріоритетним об'єктом управління корпорацією. Гаслом цієї ідеї є те, що гроші – це кровоносна система бізнесу; маючи гроші, можна досягти будь-яких результатів, але їх спочатку потрібно заробити.

Основними характеристиками блоків, з яких складається концепція TCM, є їх системність, котра дозволяє створювати додатковий ефект на стику між блоками.

Наприклад, TCM вимагає управління запасами для досягнення оптимальної обіговості товарних запасів. Основні питання, які потрібно вирішувати за допомогою